GALÉRIA UMENIA ERNESTA ZMETÁKA V NOVÝCH ZÁMKOCH, BJÖRNSONOVA 1
NITRIANSKY SAMOSPRÁVNY KRAJ

Názov výstavy	**Nemecká grafika do roku 1900 zo zbierky Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovej**
Kurátor	**Martin Šugár**
Sprístupnenie	**štvrtok 3. februára 2022**
Trvanie	**od 3. 2. 2022 do 19. 3. 2022**
Otvorené	**utorok až piatok od 8.00 do 17.00 hod., v sobotu od 9.00 do 13.00 hod.**

www.gueznz.eu
sledujte nás na Facebooku (Galéria umenia Ernesta Zmetáka)

Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch aj v tomto roku pokračuje v prezentovaní starých grafických tlačí zo zbierky Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovej. Po dielach talianskej, anglickej a írskej proveniencie ide o výber viac ako sedemdesiatich listov nemeckých rytcov.

Na výstave bude sprístupnená iba časť z pomerne rozsiahleho súboru nemeckej grafiky, ktorý galéria spravuje vo svojom fonde. Ten možno rozdeliť do troch skupín. Jednou je bohatá kolekcia výtlačkov kníhtlačiarenských štočkov, ktorú už v roku 1998 podrobne spracovala Eva Šefčáková a svoje výsledky predstavila na výstave *Knižný drevorez 16. – 19. storočia*. Druhú skupinu tvoria faksimile diel slávnych starých nemeckých majstrov, napríklad Albrechta Dürera, Martina Schongauera, Albrechta Altdorfera alebo Hansa Sebalda Behama. Faksimile pochádzajú z albumu *Meisterwerke der Graphik im XV. bis XVII. Jahrhundert*, ktorý vyšiel vo Viedni v roku 1921. Treťou a doposiaľ nespracovanou časťou je pôvodná autorská alebo reprodukčná nemecká grafika troch storočí. Najstaršie listy pochádzajú zo začiatku 18., najmladšie zo začiatku 20. storočia. Na aktuálnej výstave je prezentovaný vo svetle nových poznatkov iba výber tých najzaujímavejších a najvzácnejších.

Stredobodom výstavy a pýchou zbierky je album Georga Primevesiho s dvanástimi pohľadmi na zámok v Heidelbergu z roku 1806. Zreštaurované listy sa prezentujú vôbec po prvý raz. Treba zdôrazniť, že galéria v Nových Zámkoch je jedinou slovenskou galériou, v ktorej fonde sú zastúpené Primavesiho diela. Ďalšou zaujímavosťou je niekoľko drobných leptov Daniela N. Chodowieckeho, niekdajšieho riaditeľa Kráľovskej pruskej akadémie umení v Berlíne. Za svoj život vytvoril takmer 2 300 grafík, zväčša išlo o ilustrácie vreckových almanachov. Na ich stránkach zverejňovali svoje diela Voltaire, Schiller či Goethe a Chodowiecki bol ich prvým ilustrátorom. Popri ilustráciám literárnych diel významné miesto patrí jedinečným obrazom z objaviteľských ciest. Princ Maximilian zu Wied-Neuwied podľa vzoru Humboldta v rokoch 1815 až 1817 podnikol dobrodružnú cestu do Brazílie. Svoje poznámky z oblasti botaniky, zoológie a etnológie zverejnil v bohato ilustrovanom diele, z ktorého však môžeme predstaviť iba štyri listy. Záver 19. storočia charakterizuje majstrovská grafická technika Wilhelma Hechta alebo Petra Halma. Obaja patrili k vyhľadávaným grafikom, ktorých reprodukcie maliarskych diel vzbudzujú pozornosť aj medzi súčasnými špecialistami či zberateľmi.

Medzi najstaršími vystavenými grafickými listami z prvej polovice 18. storočia vynikajú najmä reprezentačné portréty (napríklad od Gabriela Spitzela, Gabriela Bodenehra st. alebo Johanna Martina Willa), tiež sugestívne barokové kompozície s náboženskou tematikou (napríklad od Johanna Eliasa Nilsona). Popri technickej zručnosti a osvedčených obrazových riešení nechýbala ani vtedy, v polovici 18. storočia, odvaha experimentovať. Vysvetlenie, prečo Johann Philipp Koch novátorsky použil pri tlači listu s obrazom Jozefa, ako vykladá faraónovi jeho nezvyčajný sen, namiesto tradičnej tlačiarenskej černe modrú farbu, je jednou zo zaujímavostí, o ktorej sa budú môcť návštevníci galérie dočítať na stránkach katalógu. Jeho vydanie pripravujeme na záver tohto roka. Prinesie úplný prehľad diel nemeckých grafikov v zbierke galérie (vrátane faksimile, zato však bez drobného knižného drevorezu), kvalitné farebné reprodukcie a podrobne spracované údaje o každom artefakte. Pôjde o tretí zväzok edície, v ktorej doposiaľ vyšli katalógy talianskej a anglickej grafiky.

Martin Šugár, historik umenia a autor výstavy

Ernest Zmeták (1919 Nové Zámky — 2004 Bratislava) patrí k významným slovenským maliarom, ktorý svoje štúdium absolvoval na budapeštianskej akadémii výtvarných umení u Vilmosa Aba-Nováka, hoci pôvodne mal v roku 1938 nastúpiť na pražskú akadémiu. Do povedomia sa dostal aj ako zberateľ a znalec výtvarného umenia. Poslednou prehliadkou umelcovej tvorby a zberateľstva bola výstava *Ernest Zmeták – posledný klasik*, ktorá sa uskutočnila na pôde Slovenskej národnej galérie v Bratislave v roku 2011 a potom bola reinštalovaná v priestoroch domovskej galérie v Nových Zámkoch, ktorá uchováva podstatnú časť jeho zberateľskej pozostalosti.

Danica Zmetáková (1940 Bratislava) je historička a teoretička umenia, kurátorka početných výstav, ktorá dlhodobo pôsobila v Slovenskej národnej galérie v Bratislave. Špecializovala sa na slovenskú a európsku kresbu a maľbu 19. storočia (z jej najdôležitejších publikovaných bádateľských výsledkov spomeňme katalógy výstav Ladislava Medňanského, Karola Ľudovita Libaya, Maximiliána Schurmanna alebo Friedricha Carla von Scheidlin). Je autorkou, resp. spoluautorkou viacerých monografií slovenských výtvarných umelcov (napr. Ernesta Zmetáka, Viliama Malíka, Kolomana Sokola, Františka Reichentála, Jozefa Kostku, Jána Želibského, Cypriána Majerníka, M. A. Bazovského, Martina Benku, Jána Mudrocha, Petra Michala Bohúňa, Júlia Koreszku a iných).

Martin Šugár (1974 Piešťany) je historik umenia a súdny znalec pre umelecké diela a starožitnosti. Štúdium absolvoval v Bratislave a Prahe. Pracoval ako kurátor zbierky starej kresby a grafiky v Slovenskej národnej galérii v Bratislave. Od roku 2016 sa ako historik umenia zaoberá dielami starého európskeho umenia v Galérii umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch. V roku 2019 súborný katalóg *Talianska grafika z daru Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovej* a o rok neskôr súborný katalóg grafiky Britských ostrovov zo 17. až 19. storočia s názvom *The Happy Girl. The Unhappy Girl*.